

Pierwszy numer „Polityki Wschodniej”

Z przyjemnością wznawiamy wydawanie „Polityki Wschodniej”. Nasze czasopismo istnieje już prawie dwadzieścia lat, powstało bowiem w 1993 r. przy Centrum Badań Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego. Do założycieli czasopisma należeli – dyrektor Centrum Badań Wschodnich UW i długoletni redaktor naczelny profesor Michał Dobroczyński oraz zastępca dyrektora wymienionego wyżej Centrum – profesor Stanisław Bieleń. W ciągu tych prawie dwudziestu lat istnienia „Polityka Wschodnia”, dzięki wysiłkowi i otwartości jej kierownictwa, zyskała miano czasopisma otwartego, obiektywnego, podejmującego trudne problemy z zakresu badań wschodnich, pozbawionego uprzedzeń cywilizacyjno-ideologicznych w stosunku do naszych bliższych i dalszych wschodnich sąsiadów, próbującego przełamywać bariery i stereotypy. Tę „linię” „starej” „Polityki Wschodniej”, chcemy kontynuować w jej nowej edycji. Zdajemy sobie sprawę, że nie będzie to łatwe. Zmieniła się Polska, stając się członkiem Unii Europejskiej i NATO, zmienił się świat oraz uwarunkowania międzynarodowe. Zmienili się ludzie odpowiedzialni za jej wydawanie, a także, co nieuniknione, wygląd zewnętrzny „Polityki Wschodniej”. Nowa „Polityka Wschodnia” nie może być więc taka sama, ale chcemy, aby nadal była „tym samym” czasopismem. Mamy nadzieję, że „łącznikiem” pomiędzy „starą” i „nową” „Polityką Wschodnią” będą członkowie Rady Programowej i autorzy, którzy publikowali w numerach poprzedniej edycji czasopisma. Nade wszystko jednak jesteśmy otwarci na młodych autorów, zarówno z kraju, jak i zza granicy.

W ciągu ostatnich kilku lat „Polityka Wschodnia” była wydawana jako rocznik przez Centrum Badań Systemów Zarządzania w Europie Środkowej i Wschodniej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego. Przez wiele lat redaktorem tomów była profesor Marianna Lipiec-Zajchowska. Tragiczna śmierć pani profesor spowodowała, że losy „Polityki Wschodniej” skomplikowały się. W 2011 r., dzięki staraniom prodziekana Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW profesora Stanisława Bielenia została przejęta przez Międzyinstytutową Pracownię Badań nad Rosją i Państwami Poradzieckimi, działającą przy WDiNP UW. Począwszy od 2012 r. planujemy wydawanie czasopisma dwa razy w roku.

„Polityka Wschodnia” będzie mieć charakter interdyscyplinarny, służący upowszechnianiu dorobku szeroko pojętych *badani wschodnioznawczych*, prowadzonych na Uniwersytecie Warszawskim w ramach Międzyinstytutowej Pracowni Badań nad Rosją i Państwami Poradzieckimi przy Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, a także w innych ośrodkach w kraju i za granicą. Do publikowania będą więc zapraszani wybitni autorzy polscy i zagraniczni, w tym z krajów wschodnich. W ten sposób będziemy chcieli spojrzeć na przestrzeń poradziecką z podwójnej perspektywy – badaczy *zewnątrznych*, wolnych od lokalnych uwarunkowań, i *wewnętrznych*, często w te uwarunkowania, niekiedy niezrozumiałe dla obserwatorów z zewnątrz – wprzęgniętych.

Badania wschodnioznawcze będą obejmować w pierwszej kolejności przede wszystkim przestrzeń eurazjatycką – państwa poradzieckie, tworzące do 2009 r. Wspólnotę Niepodległych Państw¹, w ramach której można wyodrębnić regiony: Europę Wschodnią (Rosja, Białoruś, Ukraina, Mołdawia), Azję Centralną (Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan) i Zakaukazie (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja). Obszarem naszego zainteresowania w następnej kolejności będą również państwa poradzieckie, które nie wchodziły w skład WNP (Litwa, Łotwa, Estonia). Nie wykluczamy także podejmowania zagadnień wykraczających poza wskazany obszar geopolityczny, zwłaszcza w kontekście relacji dwu- i wielostronnych.

---

¹ W 2009 r. WNP opuściła Gruzja, ale ze względu na dziedzictwo cywilizacyjno-polityczne mieści się w perspektywie badawczej obszaru poradzieckiego.

Problemy badawcze będą dotyczyć zarówno zagadnień wewnętrznych, jak i tych z zakresu stosunków międzynarodowych w wymiarze dwu- i wielostronnym. Interdyscyplinarność badań wschodnioznawczych będzie się zawierać w wykorzystywaniu metodologii i źródeł charakterystycznych dla politologii (w tym etnopolitologii i teorii stosunków międzynarodowych), historii, antropologii, kulturoznawstwa, socjologii, ekonomii itd. Szczególne miejsce będą zajmować relacje Polski z państwami poradzieckimi, w tym przede wszystkim najbliższymi sąsiadami (Białorusią, Ukrainą, Rosją, także Litwą) w wymiarze politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturalnym.

Naszym celem będzie dążenie do wyjaśniania procesów, zjawisk i wydarzeń z wykorzystaniem dorobku innych dyscyplin w politologii i na odwrót². Nieobce będą też nam elementy prognostyki, chociaż w naukach społecznych i humanistycznych, prognozowanie jest przedsięwzięciem nadzwyczaj karkołomnym. Będziemy się starali nade wszystko unikać wartościowania wydarzeń i procesów za naszą wschodnią granicą.

W 2012 r. mija dwadzieścia lat od podpisania przez Polskę traktatów o przyjaźni i dobrym sąsiedztwie z Ukrainą, Federacją Rosyjską i Białorusią. Ocenie tych wydarzeń i ich konsekwencjom w wymiarze wewnętrznym i międzynarodowym, poświęcamy pierwszy numer reaktywowanego czasopisma. Znajdują się w nim następujące artykuły: Stanisław Bieleń, *O polskiej polityce wschodniej – aspekty poznawcze i praktyczne*; Andrzej Chodubski, *Kształtowanie się stosunków polsko-białoruskich w rzeczywistości przemian ustrojowych po 1991 roku*; Andrzej Szepetycki, *Dwudziestolecie Traktatu o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą*; Владимир Котляр, *Договору между Россией и Польшей о дружественных и добрососедских отношениях – 20 лет [20 lat Traktatu między Rosją i Polską o przyjaznych i dobrosąsiedzkich stosunkach]*; Rafał Lisiakiewicz, *Miejsce Polski w rosyjskiej polityce zagranicznej za prezydentury Władimira Putina (2000–2008)*; Jarosław Ćwiek-Karpowicz, *Tragedia bez przełomu? Analiza stosunków polsko-rosyjskich w kontekście katastrofy smoleńskiej*; Andrzej Wierzbicki, *Polacy jako mniejszość narodowa na Białorusi i w Rosji. Białorusini i Rosjanie jako mniejszości narodowe w Polsce*; Ma g-

---

² A.J. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Gdańsk 2008, s. 33–34.

dalena Karolak, *Mniejszość polska na Ukrainie i mniejszość ukraińska w Polsce w latach 1991–2011*; Paweł Hut, *Doświadczenia życiowe przesiedleńców z Białorusi, Ukrainy i Federacji Rosyjskiej w Polsce* oraz recenzje.

Redaktor naczelny
Andrzej Wierzbicki